

WSPIERANIE SZKOLENIA I UCZENIA SIĘ ZA GRANICĄ: UNIJNA TABLICA WYNIKÓW MOBILNOŚCI W ZAKRESIE WSTĘPNEGO KSZTAŁCENIA I SZKOLENIA ZAWODOWEGO

Tablica wyników mobilności stanowi podsumowanie obowiązujących w państwach europejskich przepisów dotyczących nauki za granicą, zawiera wiele porównywalnych danych i przykładów dobrych praktyk

„Ostatecznym celem człowieka nigdy nie jest miejsce, lecz nowy sposób patrzenia na świat”. Naukę za granicą uznaje się za wzbogacającą i często przyszłościowe doświadczenie, szczególnie dla młodych ludzi, a słowa Henry’ego Millera są równie prawdziwe dzisiaj co 60 lat temu ⁽¹⁾. Dla Unii Europejskiej promowanie uczenia się za granicą jest również koniecznością, ponieważ wynika z dążenia do dopasowania umiejętności pracowników do potrzeb rynku pracy i walki z bezrobociem wśród młodzieży, przy jednoczesnym zachowaniu równowagi pomiędzy potrzebami i aspiracjami krajów i poszczególnych osób. Zarazem nauka za granicą sprawia, że młodzi ludzie w większym stopniu czują się Europejczykami w okresie, w którym fala nacjonalistycznych nastrojów na całym kontynencie zagraża europejskiej spójności.

Jak się to wszystko zaczęło?

W 2010 r. roku Rada rozpoczęła realizację pakietu inicjatyw politycznych pod hasłem „Mobilna młodzież”, z myślą o stworzeniu młodym Europejczykom większych możliwości w zakresie uczenia się i pracy, zarówno w kraju, jak i za granicą. Rok później Rada wydała zalecenie zatytułowane *Mobilna młodzież - promowanie mobilności edukacyjnej młodych ludzi*. Zaproponowano w nim stworzenie odpowiedniego narzędzia, tak zwanej „tablicy wyników mobilności”, które służyłoby „monitorowaniu (...) postępów w promowaniu mobilności edukacyjnej i usuwaniu przeszkód utrudniających ją” w Europie.

⁽¹⁾ Henry Miller(1957). *Big Sur i pomarańcze Hieronima Boscha*.

W tym samym roku Rada przyjęła również konkretny cel: do 2020 r. co najmniej 6% wszystkich osób w wieku 18-34, które uczestniczą w edukacji zawodowej i szkoleniach, ma mieć możliwość zdobycia doświadczenia za granicą ⁽²⁾.

EAECA/Eurydice ⁽³⁾ postanowiły opracować tablicę wyników mobilności dla szkolnictwa wyższego, w oparciu o sześć wskaźników mierzących mobilność studentów. Równolegle Komisja Europejska powierzyła Cedefop opracowanie tablicy wyników mobilności dla

INTERNETOWA PLATFORMA TABLICY WYNIKÓW MOBILNOŚCI W ZAKRESIE WSTĘPNEGO KSZTAŁCENIA I SZKOLENIA ZAWODOWEGO: ZAJRZY! ⁽⁴⁾

⁽²⁾ W 2015 r. Eurostat podał (na podstawie danych z 2014 r. pochodzących z 16 państw członkowskich), że średnio 3,1% osób uczestniczących w programach szkolenia i kształcenia zawodowego na poziomie ISCED 3 (edukacja ponadgimnazjalna) wyjeżdża w celu zdobywania wiedzy.

⁽³⁾ Agencja Wykonawcza ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego, którego częścią jest Eurydice, czyli Europejska Sieć Informacji o Edukacji.

⁽⁴⁾ Więcej informacji opublikowano na stronie Cedefopu: <http://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/mobility-scoreboard>

edukacji zawodowej i szkoleń (VET), edukacji zawodowej (IVET). Dane zamieszczone na tablicy wyników w zakresie IVET dotyczą państw członkowskich UE, Islandii i Norwegii. Te dwie tablice uzupełniają się wzajemnie.

Czym jest tablica wyników mobilności w zakresie IVET?

Tablica wyników mobilności w zakresie IVET jest narzędziem wspierającym mobilność edukacyjną i stanowi uzupełnienie Europass i ECVET. Jako europejskie narzędzie internetowe, mające pomóc decydom w rozwijaniu mobilności w zakresie IVET w całej Europie, umożliwia gromadzenie informacji na temat polityk i struktur w poszczególnych krajach, służących wspieraniu mobilności uczniów i praktykantów w ramach IVET. Na podstawie tablicy wyników dokonuje się analizy 10 obszarów działania:

- jakie informacje i poradnictwo dotyczące mobilności edukacyjnej dostarcza się obywatelom w poszczególnych krajach;
- w jaki sposób kraje motywują uczniów do uczestnictwa w międzynarodowych programach na rzecz mobilności edukacyjnej;
- jak przygotowuje się młodych ludzi do nauki za granicą, na przykład poprzez ułatwianie nauki języków obcych;
- jakie działania podejmowane są w poszczególnych krajach w celu usuwania przeszkód administracyjnych i instytucjonalnych dla mobilności;
- czy uczący się mogą korzystać z dotacji i pożyczek podczas nauki za granicą;
- jakie starania podejmuje się w celu poprawy jakości programów mobilności;
- czy uznaje się umiejętności i wiedzę nabyte za granicą;
- czy w kraju istnieją struktury wspierające uczących się w niekorzystnej sytuacji;
- jakie partnerstwa i sposoby finansowania są dostępne;
- jaką rolę odgrywają mnożniki.

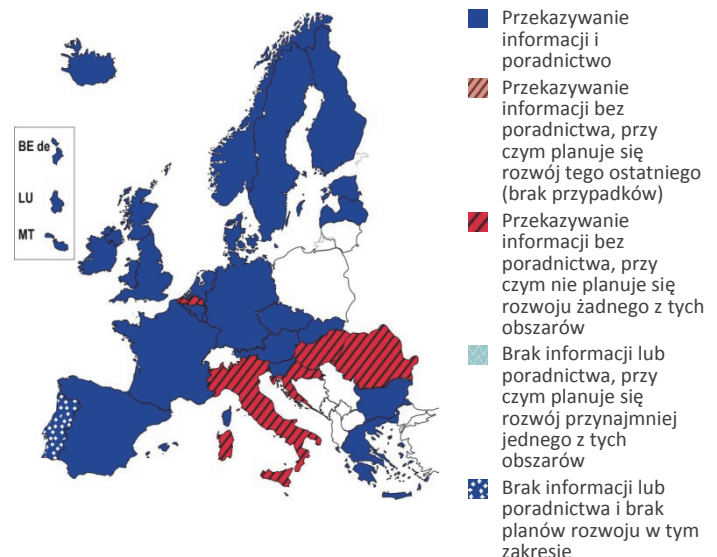
Dane są regularnie aktualizowane poprzez sieć informacyjną na temat VET prowadzoną przez Cedefop (ReferNet) i podzielone na 14 wskaźników: 10 odpowiada 10 obszarom wymienionym powyżej, natomiast cztery wskaźniki „przekrojowe” służą ocenie działań poszczególnych krajów w zakresie:

- wyznaczania celów dla polityk dotyczących mobilności;
- koordynacji polityk dotyczących mobilności;
- oceny polityk dotyczących mobilności;
- opracowania ogólnej strategii rozwoju mobilności.

W dłuższej perspektywie, tablica wyników mobilności pomoże krajowym decydom na bieżąco śledzić rozwój kształcenia zawodowego na poziomie krajowym w kluczowych obszarach mobilności, jednocześnie umożliwiając im poznanie zasad i praktyk obowiązujących w innych krajach, stanowiąc tym samym źródło inspiracji. Wskaźniki te ułatwiają także zidentyfikowanie kategorii krajów o podobnym stopniu wdrażania zaleceń sformułowanych w dokumencie „Mobilna młodzież”. Dzięki takiej wiedzy interesariusze z całej Europy mogą diagnozować obszary wymagające interwencji i podjąć wspólne działania na rzecz podniesienia statusu edukacji zawodowej i szkoleń oraz uczynienia ich bardziej atrakcyjnymi dla uczących się, pracodawców i innych zainteresowanych stron. Tablica wyników nie jest narzędziem służącym porównywaniu osiągnięć w zakresie mobilności, ale ma raczej wspierać reformy w zakresie VET, wskazując wagę uczenia się w różnych środowiskach pracy i różnych kulturach. Jest to nowe podejście do VET i sposób na uczynienie edukacji zawodowej i szkoleń bardziej atrakcyjnymi w kontekście uczenia się przez całe życie.

Tablica wyników zawiera mapy, które pozwalają użytkownikom szybko zidentyfikować różnice pomiędzy krajami w wielu kwestiach związanych z mobilnością.

RYG. 1. MAPA OBRAZUJĄCA PRZEKAZYWANIE INFORMACJI I PORADNICTWO W ZAKRESIE MOBILNOŚCI MIĘDZYNARODOWEJ OSÓB UCZESTNICZĄCYCH W PROGRAMACH IVET

Tablica wyników obejmuje również krajowe „karty wyników”, które przedstawiają w skróty sposób sytuację w poszczególnych krajach. Mogą one ułatwić decydom zrozumienie, które obszary wymagają większej uwagi.

RYS. 2: PRZYKŁAD – KARTA WYNIKÓW FRANCJI

1. Informacje i poradnictwo	3.3. Limit czasu
1.1. Mechanizm realizacji	3.4. Polityka informowania
1.2. Koordynacja	3.5. Wykorzystanie narzędzi unijnych
1.3. Ocena	
2. Kwestie administracyjne i instytucjonalne	4. Partnerstwa i finansowanie
2.1. Integracja i cele	4.1. Tworzenie partnerstw
2.2. Środki ułatwiające	4.2. Finansowanie mobilności uczących się
3. Uznawanie	4.3. Organizacja mobilności
3.1. Zakres	ŚREDNI WYNIK DLA KRAJU
3.2. Koordynacja	

Tabele poglądowe ukazują aktualną sytuację w poszczególnych krajach i umożliwiają porównania pomiędzy nimi. Zastosowanie różnych kolorów, odpowiadających ogólnemu osiągniętemu „wynikowi”, ułatwia krajowym i europejskim decydom identyfikację zróżnicowania osiągniętych wyników i podjęcie w razie potrzeby stosownych działań.

RYS. 3. TABELA POGŁĄDOWA: WYNIKI POSZCZEGÓLNYCH KRAJÓW Z UWZGLĘDNIENIEM WSZYSTKICH WSKAŹNIKÓW

	1	2	3	4	5
AUSTRIA:					
BELGIA-RAZEM					
BELGIA-DE					
BELGIA-FR					
BELGIA-FL					
BUEGARIA					
CHORWACJA					
CYPR					
CZECHY					
DANIA					
ESTONIA					
FINLANDIA					
FRANCJA					
NIEMCY					
GRECJA					
WĘGRY					
ISLANDIA					
IRLANDIA					
WŁOCHY					
ŁOTWA					
LUKSEMBURG					
MALTA					
HOLANDIA					
NORWEGIA					
PORTUGALIA					
RUMUNIA					
SŁOWACJA					
SŁOWENIA					
HISZPANIA					
SZWECJA					
WIELKA BRYTANIA					
ŚREDNIA DLA UE-26					
ŚREDNIA DLA UE-26+IS+NO					

Uwaga: 1 - Informacje i poradnictwo
 2 - Kwestie administracyjne i instytucjonalne
 3 - Uznawanie
 4 - Partnerstwa i finansowanie
 5 - Średnia ocena kraju

Karty dla poszczególnych krajów przedstawiają szczegółowe opisy struktur i polityk w poszczególnych krajach wraz z analizą ich sytuacji odniesioną do wymogów zawartych w zaleceniu Rady. Stanowią one repozytorium dobrych praktyk i wskazują mankamenty. W odniesieniu do tych ostatnich, tablica wyników zawiera sugestie dotyczące poprawy.

Dla kogo przeznaczona jest tablica wyników w zakresie mobilności?

Tablica wyników skierowana jest do:

- krajowych decydentów, którym może ona pomóc w przeprowadzeniu reform polityk dotyczących mobilności, w oparciu nie tylko o wskaźniki dotyczące ich krajów, ale również przykłady dobrych (i złych) praktyk z zagranicy;
- decydentów na szczeblu unijnym, którzy monitorują realizację polityk UE na rzecz mobilności. Tablica wyników może pomóc im w dostosowaniu wymogów europejskich w zależności od osiągnięć poszczególnych krajów i w udzielaniu pomocy tym, które w pewnych obszarach pozostają w tyle;
- organizatorów projektów mobilności, takich jak instytucje zajmujące się IVET, firmy i pracownicy (nauczyciele, szkoleniowcy, doradcy), zaangażowanych w projekty mobilności, którzy mogą czerpać inspirację z projektów realizowanych w innych krajach. Ich doświadczenia z realizacji projektów mogą z kolei okazać się cenne dla innych;
- związków, stowarzyszeń i organizacji studenckich, których zadaniem jest ochrona interesów reprezentowanych przez nich grup. Są one w stanie zidentyfikować problemy, które mogą napotkać przyjeżdżający i wyjeżdżający uczniowie. Tablica wyników umożliwia im dostęp do informacji na temat dobrych praktyk oraz sugestii dotyczących reform;
- pracodawców, którzy będą potrzebować pracowników dysponujących nowymi umiejętnościami i wiedzą.

Dlaczego tablica wyników mobilności jest przydatna?

Tablica wyników jest unikalnym źródłem informacji na temat mobilności w zakresie IVET w całej Europie. Zawiera cenne informacje na temat wielu aspektów mobilności uczniów VET, w tym na temat pomocy i poradnictwa, do których mają dostęp w kluczowych obszarach działania. Umożliwia użytkownikom ogląd działań podejmowanych w celu wspierania mobilności uczących się w Europie, pomaga decydom zlokalizować obszary wymagające dodatkowych działań, stanowi bazę przydatnych praktyk i ułatwia formułowanie sugestii politycznych dostosowanych do zaleceń Rady.

Tablica wyników mobilności będzie ewoluować i rozwijać się, odzwierciedlając nowe trendy i tworząc coraz pełniejszy obraz działań politycznych podejmowanych w odpowiedzi na zidentyfikowane wyzwania. Rynek pracy zmienia się w szybszym tempie niż programy edukacji zawodowej i szkoleń: mobilność umożliwia niwelowanie różnic pomiędzy tymi prędkościami.

Analizy, komentarze i zalecenia polityczne: zapowiedź

Jednym z pierwszych sukcesów związanych z tablicą wyników mobilności są wysokie ogólne osiągnięcia uczestniczących krajów w zakresie tworzenia partnerstw i finansowania: 27 krajów zapewnia uczącym się dostęp do finansowania pobytu za granicą, 26 krajów udziela również wsparcia dla organizatorów takich pobytów, a 24 kraje wspierają partnerstwa między instytucjami zajmującymi się IVET i przedsiębiorstwami z wielu krajów.

Istnieją dowody na to, że przedsięwzięcia ten sukces można częściowo przypisać takim programom unijnym jak Leonardo i Erasmus+. W wielu krajach są one jedynymi dostępnymi programami mobilności, a ich finansowanie zapewniają fundusze europejskie.

Kraje, które chcą wykorzystać ten sukces i podjąć dalsze działania, mogą opracować program reform VET na podstawie ewaluacji istniejących projektów mobilności, z uwzględnieniem dziesięciu obszarów działań wskazanych w zaleceniu „Mobilna młodzież”. Pozytywny wpływ niewątpliwie będą miały działania krajów, które w określonych obszarach nadal pozostają w tyle.

Tablica wyników wskazuje, że mniej zadowolająca jest sytuacja w zakresie uznawania umiejętności i wiedzy zdobytej za granicą: tylko 12 krajów uznaje więcej niż trzy rodzaje części składowych i efektów uczenia się⁽⁵⁾, w 19 krajach nie wprowadzono procedur uznawania lub są one bardzo długotrwałe (trzy miesiące lub dłużej), natomiast 18 krajów nie przekazuje uczącym się informacji o tym, do jakiej instytucji zwrócić się w sprawie uznawania efektów uczenia się.

Działania na rzecz poprawy w tej dziedzinie nie muszą być kosztowne: rozszerzenie zakresu stosowania procedur uznawania (w niektórych krajach pozostają one w gestii organizatorów szkoleń i szkół

⁽⁵⁾ Na tablicy wyników mobilności sklasyfikowano kraje pod względem uznawanych przez nie części składowych i efektów uczenia się. Uwzględniono sześć części składowych i efektów uczenia się: kursy, punkty ECVET, jednostki, moduły, programy i kwalifikacje. Im bardziej „wspaniałomyślne” są przepisy dotyczące uznawania części składowych i efektów uczenia się w danym kraju, tym lepiej dla mobilności osób uczących się.

zawodowych), określenie ram czasowych dla tych procedur, a także zagwarantowanie większej widoczności punktem kontaktowym oferującym dostęp do informacji wymagają stosunkowo niewielkich nakładów.

Patrząc w przyszłość

Prace nad tablicą wyników mobilności w zakresie IVET są w toku. Będzie ona doskonała w oparciu o informacje zwrotne otrzymywane od użytkowników i zainteresowanych stron. Dane są regularnie aktualizowane.

Tablica wyników będzie dostępna w Internecie pod koniec 2016 r. Jej inauguracja nastąpi wraz z inauguracją tablicy wyników mobilności w zakresie kształcenia wyższego i odbędzie się podczas europejskiego tygodnia VET od 5 do 9 grudnia 2016 r. Oczekuje się, że jej pełna wersja, obejmująca wszystkie obszary tematyczne oraz wszystkie wskaźniki, będzie dostępna od sierpnia 2017 r.

Mobilność znajduje się na liście priorytetów politycznych, wraz z pierwszą rundą ocen programu Erasmus+ i uruchomieniem eksperymentu Erasmus+ Pro: zarówno Parlament Europejski, jak i Instytut Jacques'a Delorsa są nimi żywo zainteresowane. Tablica wyników pomoże określić priorytety działań, wspierać reformy polityczne w państwach członkowskich, a także przyczyni się do wprowadzenia programów mobilności dla uczniów i praktykantów do głównego nurtu polityki. Będzie wspierać wymianę dobrych praktyk, wzmacniając rolę Cedefop jako brokera wiedzy, który myśli na skalę europejską, zarazem działając lokalnie.

CEDEFOP

Europejskie Centrum Rozwoju
Kształcenia Zawodowego

Nota informacyjna – 9114 PL

Nr kat.: TI-BB-16-005-PL-N

ISBN 978-92-896-2079-6, doi:10.2801/437117

Copyright © Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (Cedefop), 2016 r

Powielanie jest dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Notatki informacyjne są publikowane w językach angielskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, niemieckim, polskim, portugalskim włoskim oraz w języku kraju pełniącego prezydencję UE. Aby otrzymywać je regularnie, należy zarejestrować się na stronie internetowej: <https://www.cedefop.europa.eu/en/user/register>

Inne notatki informacyjne i publikacje Cedefop są dostępne pod adresem: <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications.aspx>

P.O. Box 22427, 55102 Thessaloniki, Grecja

Europe 123, Thessaloniki, Grecja

Tel. +30 2310490111, Fax +30 2310490020

E-mail: info@cedefop.europa.eu

visit our portal www.cedefop.europa.eu